

УДК 330.341.1:338.2:334.72

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V56(2026)-26

Пенюк В. О., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу і логістики, Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці, Україна

ORCID: 0000-0002-7005-4173

e-mail: penyuk1992@gmail.com

Фактори та механізми розвитку стартап-екосистеми України

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження факторів та механізмів розвитку стартап-екосистеми України в умовах цифрової трансформації, глобальної конкуренції та воєнних ризиків. Обґрунтовано, що стартап-екосистема є складною багаторівневою системою взаємодії різних економічних суб'єктів, інституцій і ресурсів, у межах якої формуються умови для створення, розвитку та масштабування інноваційних підприємств. Визначено, що її ефективність залежить від узгодженості таких ключових факторів, як людський капітал, доступ до фінансування, якість інституційного середовища, рівень розвитку цифрової інфраструктури, база знань та підприємницька культура.

Проаналізовано сучасний стан стартап-екосистеми України на основі міжнародних рейтингів і аналітичних джерел, що дозволило визначити її місце у глобальному інноваційному просторі. Встановлено, що Україна характеризується наявністю потужного людського та інженерно-технічного потенціалу, здатністю генерувати інноваційні рішення та формувати конкурентоспроможні стартапи. Водночас виявлено низку системних обмежень, серед яких недостатня фінансова глибина, інституційна фрагментарність, регіональна диспропорційність розвитку та часткова інтегрованість у глобальні інноваційні мережі.

Узагальнено ключові фактори розвитку стартап-екосистеми та визначено їх значення для України, що дозволило сформуванню цілісного бачення взаємозалежності структурних елементів екосистеми. Систематизовано основні групи механізмів її формування та підтримки, до яких віднесено інституційно-регуляторні, фінансово-інвестиційні, організаційно-інфраструктурні, освітньо-наукові, мережево-комунікаційні, ринково-інтеграційні та цифрово-технологічні. Доведено, що ефективність розвитку стартап-екосистеми визначається не окремими інструментами, а їх комплексною взаємодією.

Обґрунтовано пріоритетні напрями активізації розвитку стартап-екосистеми України, серед яких удосконалення інституційного середовища, розширення доступу до фінансових ресурсів, розвиток стартап-освіти та підприємницьких компетентностей, підтримка технологічного підприємництва, інтеграція науки, бізнесу і держави, а також посилення участі українських стартапів у глобальних ринках. Зроблено висновок, що формування ефективної стартап-екосистеми є стратегічною передумовою інноваційного розвитку та повоєнного відновлення економіки України.

Ключові слова: стартап-екосистема; інновації; людський капітал; фінансування; інституційне середовище; цифрова трансформація.

Peniuk Valeriia, PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Management, Marketing and Logistics, Chernivtsi Institute of Trade and Economics of the State University of Trade and Economics, Chernivtsi, Ukraine

Factors and Mechanisms of Startup Ecosystem Development in Ukraine

Abstract. Introduction. In the context of digital transformation and intensifying global competition for talent, capital, and technologies, as well as systemic challenges caused by wartime risks and macroeconomic instability, developing the startup ecosystem in Ukraine has become strategically important. The formation of this ecosystem depends on several interrelated factors, including human capital, access to financial resources, the quality of the institutional environment, the level of digital infrastructure development, and entrepreneurial culture. These components not only determine the ability to generate innovations, but also the capacity to scale them, integrate into global markets, and ensure long-term economic growth.

Purpose. The purpose of the article is to systematize the key factors of development of the startup ecosystem in Ukraine, to assess its current state within the global innovation environment, and to substantiate the mechanisms of its formation, support, and scaling.

Methods. The study takes a systemic approach, combining elements of innovation theory, entrepreneurial ecosystem analysis, and structural assessment. Methods such as analytical generalization, comparative analysis, SWOT analysis, and evaluation of international rankings are used to identify the key factors, interconnections, and structural constraints of ecosystem development.

Results. The research reveals that Ukraine has significant human and engineering potential and the ability to generate innovative solutions; however, the development of its startup ecosystem is constrained by limited access to financing, institutional fragmentation, regional imbalances, and incomplete integration into global innovation networks. Key development

¹Стаття надійшла до редакції: 07.04.2026

Received: 07 April 2026

factors are systematized and the main mechanisms of ecosystem formation and support are identified. These include institutional-regulatory, financial-investment, organizational-infrastructural, educational-scientific, and digital-technological components.

Conclusions. *The effective development of Ukraine's startup ecosystem requires transitioning to a comprehensive approach that ensures coordination between institutional policy, financial instruments, education, and innovation mechanisms. The startup ecosystem should be considered a strategic driver of innovation-driven growth, economic resilience, and post-war recovery.*

Keywords: *startup ecosystem; innovation; human capital; financing; institutional environment; digital transformation.*

JEL Classification: *O31; O38; L26; M13; G24.*

Постановка проблеми. У сучасній економіці стартап-екосистеми набули значення ключового середовища формування інновацій, розвитку технологічного підприємництва, створення нових робочих місць та залучення інвестицій, виступаючи важливим чинником економічного зростання. Їх роль суттєво зростає в умовах цифрової трансформації, переходу до економіки знань і посилення глобальної конкуренції за людський капітал, технології та фінансові ресурси. Для України розвиток стартап-екосистеми має стратегічний характер, оскільки пов'язаний не лише з інноваційним оновленням економіки, а й із формуванням передумов повоєнного відновлення, технологічної модернізації та підвищення міжнародної конкурентоспроможності.

Водночас, попри наявність значного людського, освітнього та технологічного потенціалу, українська стартап-екосистема функціонує в умовах суттєвих системних обмежень. До них належать воєнні ризики, макроекономічна нестабільність, інституційна фрагментарність, обмежений доступ до фінансових ресурсів, а також міграція висококваліфікованих кадрів. За таких умов особливої актуальності набуває необхідність систематизації факторів розвитку стартап-екосистеми, комплексної оцінки її сильних і слабких сторін, а також обґрунтування ефективних механізмів, здатних забезпечити її стійкість, адаптивність і довгострокове зростання.

Огляд останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі проблематика розвитку стартап-екосистем висвітлюється як у теоретико-концептуальному, так і в прикладному аспектах. Зокрема, А. Агравал [1] обґрунтовує ключові драйвери цінності стартап-екосистеми та їхній вплив на стійкість нових підприємств. В. Капіці, Ф. Тенка, М. Валлетта [2] узагальнюють теоретичні підходи до трактування стартап-екосистем, розкривають їхню структуру та взаємозв'язки між основними учасниками. М. Фріч [3] акцентує увагу на дискусійних аспектах концепції підприємницьких екосистем та складнощах її прикладного використання в сучасних дослідженнях.

Серед вітчизняних науковців Д. Антонюк, К. Антонюк [4] здійснюють порівняльний аналіз стартап-екосистем країн Східної Європи та обґрунтовують значення їхнього досвіду для післявоєнного відновлення України. І. Г. Лук'яненко, Є. С. Сова [5] розглядають українську стартап-екосистему як чинник економічної та стратегічної стійкості держави. М. М. Хаустов, А. Т. Данько, Д. В. Бондаренко, О. К. Юрченко

[6] досліджують екосистеми стартапів різних країн світу в контексті забезпечення економічного зростання. О. А. Бурбело, Є. М. Ахромкін, Д. В. Заблюдська [7] висвітлюють теоретичні та практичні аспекти функціонування стартапів у межах бізнес-екосистеми. В. В. Прохорова, В. І. Чобіток [8] акцентують увагу на стратегічних засадах розвитку стартапів в інноваційному середовищі. В. Кифяк [9] досліджує сутність екосистеми як міждисциплінарної наукової категорії, що формує ширше методологічне підґрунтя для аналізу стартап-екосистем.

Мета дослідження полягає у систематизації ключових факторів розвитку стартап-екосистеми України, виявленні її сильних і слабких сторін у сучасних умовах, а також в обґрунтуванні механізмів формування, підтримки та масштабування стартапів з урахуванням потреб інноваційного розвитку, повоєнного відновлення та посилення міжнародної конкурентоспроможності країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стартап-екосистема є складною багаторівневою системою, яка формується під впливом сукупності взаємопов'язаних факторів. До них належать людський капітал, доступ до фінансових ресурсів, інституційне середовище, цифрова інфраструктура, якість взаємодії між бізнесом, освітою, державою та інвесторами, а також підприємницька культура й орієнтація на глобальні ринки [1; 2; 4; 5]. Саме узгодженість цих компонентів визначає, чи здатна економіка не лише генерувати нові ідеї, а й трансформувати їх у стартапи, що можуть масштабуватися та створювати довгострокову економічну цінність.

У 2025 році глобальний ландшафт стартап-екосистем залишається висококонкурентним. Провідні позиції утримують США, Велика Британія, Ізраїль, Канада, Сінгапур, Франція та Німеччина. Серед найбільш потужних міських екосистем домінують Кремнієва долина, Нью-Йорк, Лондон, Тель-Авів, Бостон, Париж і Сінгапур [10]. Водночас глобальний стартап-простір стає більш динамічним: поряд із традиційними центрами дедалі активніше розвиваються нові екосистеми Азії, Близького Сходу, Африки та Центрально-Східної Європи. Це свідчить про те, що сучасна конкуренція між екосистемами визначається не лише обсягом капіталу, а й швидкістю мобілізації ресурсів, якістю інституційного середовища, здатністю залучати таланти та формувати умови для масштабування інноваційних

компаній. У такому конкурентному середовищі актуалізується необхідність визначення позицій окремих країн у глобальному стартап-просторі та оцінки їхнього потенціалу розвитку. З цією метою

доцільно звернутися до міжнародних рейтингів, які відображають стан і рівень розвитку стартап-екосистеми України.

Таблиця 1 Позиції України у міжнародних рейтингах, що характеризують середовище розвитку стартап-екосистеми за 2025р.

Показник	Місце
Глобальний рейтинг стартап-екосистем	42
Регіональний рейтинг стартап-екосистем (країни Східної Європи)	8
Позиція Києва серед міст	68
Позиція Львова серед міст	404
Глобальний інноваційний індекс	66
Цифрова конкурентоспроможність	Україна у вибірці не представлена

Джерело: узагальнено автором за [11-16]

Наведені дані свідчать, що Україна зберігає помітну присутність у глобальному стартап-просторі. За рейтингом StartupBlink у 2025 році вона посіла 42 місце у світі та 8 місце у Східній Європі [11]. У міському вимірі беззаперечним центром стартап-активності є Київ, який посідає 68 місце у світі [12], тоді як Львів залишається другим стартап-осередком країни, хоча його позиції значно скромніші — 404 місце у світі [13]. Це дозволяє говорити про високу концентрацію стартап-ресурсів у столиці та недостатню регіональну збалансованість екосистеми.

Водночас Global Innovation Index 2025 показує, що Україна посідає 66 місце серед 139 економік світу та належить до групи innovation overperformers, тобто демонструє кращі інноваційні результати, ніж можна було б очікувати з огляду на рівень її економічного розвитку [15]. Разом з цим спостерігається розрив між здатністю генерувати інноваційні рішення та можливостями їх масштабування і комерціалізації, що зумовлено недостатнім рівнем розвитку інституційного середовища, обмеженістю фінансових ресурсів і слабкістю інфраструктурної підтримки.

Окремо слід звернути увагу на цифровий вимір розвитку. Відсутність України у World Digital Competitiveness Ranking 2025 не дає можливості здійснити повноцінне пряме порівняння з цифровими лідерами світу, але одночасно вказує на потребу подальшого зміцнення міжнародної видимості цифрової спроможності країни [16].

Водночас оцінка стартап-екосистеми має ґрунтуватися не лише на макрорівневих міжнародних індикаторах, а й на результативності конкретних стартапів, які репрезентують країну в глобальному інноваційному просторі. За даними станом на березень 2026р. до провідних стартап-компаній України належать Mobalytics, Restream та Ajax Systems, які посідають відповідно 1, 2 і 3 місця в національному рейтингу [17]. Додатково на сторінці рейтингу відображається показник SB Score, що характеризує позицію стартапу в межах методології StartupBlink та дає змогу порівнювати провідних гравців української екосистеми між собою.

Таблиця 2 Провідні стартап-компанії України у 2026 р.

Стартап-компанія	Місце в Україні	SB Score
Mobalytics	1	620
Restream	2	589
Ajax Systems	3	575

Джерело: [17]

Наведені дані свідчать, що українська стартап-екосистема формує не лише загальнонаціональну присутність у міжнародних рейтингах, а й конкретні компанії, здатні забезпечувати її впізнаваність та конкурентну репрезентацію у глобальному інноваційному середовищі. Водночас доцільно враховувати, що у відкритому відображенні рейтингу компаній коректно фіксуються насамперед їхні позиції в межах України та показник SB Score, тоді як

глобальні місця стартапів потребують окремої верифікації.

Таким чином, поєднання макрорівневих позицій України в міжнародних рейтингах і мікрорівневих результатів окремих стартапів дає підстави для більш комплексної оцінки сильних і слабких сторін національної стартап-екосистеми. Узагальнення цих характеристик подано в табл. 3.

Таблиця 3 SWOT-аналіз стартап-екосистеми України

Сильні сторони	Слабкі сторони
Високий людський та інженерно-технічний потенціал	Обмежений доступ до венчурного та раннього фінансування
Наявність міжнародно помітної стартап-екосистеми	Надмірна концентрація екосистеми у Києві
Позитивна динаміка інноваційних результатів	Фрагментарність інституційної підтримки
Спроможність працювати в умовах турбулентності	Воєнні ризики, міграція талантів, макроекономічна невизначеність
Потенціал інтеграції у глобальні технологічні ринки	Недостатня масштабованість і регіональна диспропорційність

Джерело: : складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 10-15]

Отже, сучасний стан розвитку стартап-екосистеми України є суперечливим. З одного боку, країна має сильний людський капітал, позитивну інноваційну динаміку та міжнародно помітне стартап-середовище. З іншого - українська екосистема ще не досягла рівня інституційної зрілості, фінансової глибини та регіональної розгалуженості, характерних для глобальних лідерів.

Розвиток стартап-екосистеми визначається не одним чинником, а поєднанням кількох взаємопов'язаних умов, які або стимулюють, або стримують появу й масштабування інноваційних компаній. У сучасних міжнародних підходах до таких факторів відносять: людський капітал, фінансування, ринкову інтеграцію, якість інституцій, знаннєву базу, цифрову інфраструктуру та мережеву взаємодію [20].

Ключовим фактором розвитку стартап-екосистеми є людський капітал, який визначає здатність до генерації нових ідей, створення технологічних рішень та формування інноваційних продуктів і бізнес-моделей. Водночас важливими є не лише рівень освіти та технічні компетентності, а й підприємницький досвід, доступ до менторської підтримки, комунікаційні навички, здатність до командної взаємодії та адаптація до міжнародного середовища. Високий кадровий потенціал може виступати суттєвою конкурентною перевагою, однак його ефективність значною мірою залежить від здатності утримувати таланти та мінімізувати їх відтік.

Не менш важливим фактором є доступ до фінансування, який забезпечує можливість проходження стартапом усіх стадій розвитку: від ідеї до масштабування. У зрілих екосистемах цей процес підтримується розвиненою мережею бізнес-ангелів, венчурних фондів, корпоративних інвесторів та державних або змішаних механізмів співфінансування. Обмеженість фінансових ресурсів і недостатня глибина інвестиційного ринку істотно стримують розвиток стартапів.

Вагому роль відіграє якість інституційного середовища, що охоплює стабільність регуляторної політики, простоту започаткування бізнесу, захист прав інтелектуальної власності, податкові умови та наявність ефективних державних програм підтримки. Саме інституції формують передбачувані «правила гри» та визначають рівень довіри з боку підприємців і інвесторів.

Важливим показником зрілості стартап-екосистеми є рівень її інтеграції у глобальні ринки. Успішні стартапи орієнтуються на міжнародну діяльність, що передбачає доступ до клієнтів, партнерів та інвесторів за межами національних економік. Водночас недостатня включеність у глобальні інноваційні мережі може обмежувати можливості масштабування.

Розвиток стартап-екосистеми також неможливий без потужної знаннєвої бази, яку формують університети, науково-дослідні установи, лабораторії, технопарки, інкубатори та акселератори. Саме ця інфраструктура забезпечує генерацію нових знань, підготовку кадрів і розвиток технологій, однак ефективність її функціонування значною мірою залежить від рівня розвитку механізмів трансферу технологій та комерціалізації результатів досліджень.

У сучасних умовах зростає значення цифрової інфраструктури, включаючи доступ до даних, хмарних сервісів, штучного інтелекту та цифрових платформ. Вона визначає не лише поточну ефективність функціонування стартапів, а й здатність екосистеми адаптуватися до нових технологічних змін.

Окреме місце посідає підприємницька культура, яка охоплює ставлення до ризику, готовність до експериментування, розвиток менторства та культуру обміну знаннями. Важливу роль відіграють також мережеві зв'язки та професійні спільноти, які сприяють швидшому пошуку ресурсів, партнерів і можливостей для розвитку.

З огляду на це, ключові фактори розвитку стартап-екосистеми та їх значення для України доцільно узагальнити в табл. 4.

Отже, фактори розвитку стартап-екосистеми доцільно розглядати як цілісну систему взаємозалежних умов, у межах якої слабкість одного елемента може обмежувати ефективність інших.

Розвиток стартап-екосистеми забезпечується через сукупність взаємопов'язаних складових механізмів, які створюють умови для започаткування, підтримки та масштабування інноваційних компаній. Для України важливим є поєднання цих складових із національними умовами: інституційною трансформацією, обмеженістю інвестиційних ресурсів, нерівномірністю регіонального розвитку та потребою посилення взаємодії між освітою, бізнесом і державою.

Таблиця 4 Ключові фактори розвитку стартап-екосистеми та їх значення для України

Фактор	Зміст фактора	Значення для України
Людський капітал і талант	Освіта, технічні компетентності, підприємницький досвід, менторство	Сильна сторона; є кадровий потенціал, але існує ризик відтоку талантів.
Фінансування	Бізнес-ангели, венчурний капітал, гранти, посівні інвестиції	Слабша ланка; обмежена фінансова глибина екосистеми.
Інституційне середовище	Регулювання, захист ІВ, простота ведення бізнесу, державні програми	Потребує посилення координації та стабільності правил.
Ринкова інтеграція	Доступ до міжнародних ринків, клієнтів, партнерів, інвесторів	Високий потенціал, але обмежена екосистемна інтегрованість.
Знаннєва база	Університети, наука, патенти, трансфер технологій	Потенціал є, але комерціалізація знань недостатня.
Цифрова інфраструктура	Цифрові сервіси, дані, AI-готовність, технічна база	Стратегічно важливий фактор для майбутнього зростання.
Підприємницька культура та мережі	Менторство, толерантність до ризику, екосистемна взаємодія	Потребує подальшого інституційного оформлення.

Джерело: складено автором на основі [10-20]

Узагальнення складових механізму формування та підтримки стартап-екосистеми, адаптованих до українських умов, подано в табл. 5.

Таблиця 5 Основні складові механізму формування та підтримки стартап-екосистеми

Складова механізму	Зміст	Значення для розвитку стартап-екосистеми	Актуальність для України
Інституційно-регуляторна	Нормативно-правові умови, захист ІВ, податкові правила, державні програми	Формують передбачувані правила гри, знижують транзакційні витрати	Важливі через потребу в інституційній узгодженості
Фінансово-інвестиційна	Гранти, посівне фінансування, бізнес-ангели, венчурний капітал	Забезпечують перехід від ідеї до масштабування	Обсяг фінансування залишається обмеженим
Організаційно-інфраструктурна	Інкубатори, акселератори, технопарки, хаби, коворкінги	Підвищують щільність екосистеми та доступ до сервісів підтримки	Потребують регіонального розширення
Освітньо-наукова	Університети, STEM/IT-освіта, трансфер технологій	Формують стартап-команди, знання і технології	Один із найбільш перспективних напрямів
Мережево-комунікаційна	Менторські спільноти, події, міжнародні партнерства	Прискорюють поширення знань і пошук інвесторів	Особливо важливі в умовах нестабільності
Ринково-інтеграційна	Вихід на зовнішні ринки, участь у між-народних програмах	Дають змогу масштабувати стартапи	Критично важливі для міжнародної інтеграції
Цифрово-технологічна	Хмарні сервіси, дані, AI, цифрова інфраструктура	Визначають технологічну готовність екосистеми	Стратегічно актуальні для майбутнього зростання

Джерело: складено автором

Узагальнюючи, слід зазначити, що ефективність стартап-екосистеми залежить не від наявності однієї домінуючої складової, а від узгодженої дії кількох складових механізму.

Активізація розвитку стартап-екосистеми України має здійснюватися за кількома взаємопов'язаними напрямками. Першим напрямком є удосконалення регуляторної політики та загального інституційного середовища. Однак важливо не лише спростувати процедури започаткування та ведення бізнесу, а й забезпечувати стабільність правил, посилювати захист прав інтелектуальної власності та формувати більш узгоджену державну політику підтримки інноваційного підприємництва.

Другим напрямком є розширення інструментів фінансування стартапів, особливо на ранніх стадіях їх

розвитку, що передбачає посилення доступу до грантових програм, посівного фінансування, бізнес-ангельських мереж, венчурного капіталу та механізмів співфінансування інноваційних проектів.

Третім напрямком є розвиток стартап-освіти та підприємницьких компетентностей, що включає посилення в університетах і бізнес-школах освітніх компонентів, пов'язаних зі стартап-підприємництвом, інноваційним менеджментом, цифровим бізнесом і комерціалізацією ідей.

Четвертим напрямком є підтримка технологічного підприємництва у сферах, що формують нову якість економіки: цифрових сервісах, AI-рішеннях, defense tech, medtech, edtech, агротехнологіях та інших інноваційних сегментах.

П'ятим напрямом є інтеграція науки, бізнесу і держави. Українська стартап-екосистема не може бути стійкою, якщо університети, дослідницькі центри, підприємницьке середовище та державні інституції функціонують відокремлено. Саме тому потрібне посилення механізмів трансферу технологій, підтримки університетських стартапів, розвитку технопарків, акселераторів і спільних інноваційних платформ.

Шостим напрямом є стимулювання виходу українських стартапів на глобальні ринки через участь у міжнародних акселераційних програмах, виставках, інвестиційних форумах, мережах партнерства та програмах виходу на ринки ЄС та інших країн.

Висновки. Отже, стартап-екосистема є цілісною системою взаємодії людського капіталу, фінансування, інституцій, знанневої бази, цифрової інфраструктури та мережових зв'язків. Для України її розвиток має стратегічне значення як для інноваційного зростання, так і для повоєнного відновлення економіки. Сильними сторонами української стартап-екосистеми є людський капітал, інженерно-технічний потенціал, здатність генерувати інноваційні результати та наявність міжнародно помітного стартап-середовища. Водночас основними обмеженнями залишаються недостатня фінансова глибина, інституційна фрагментарність, регіональна диспропорційність і неповна інтегрованість у глобальні інноваційні мережі.

У ході дослідження встановлено, що ключові фактори розвитку стартап-екосистеми мають системний і взаємозалежний характер, а їх ефективність визначається рівнем узгодженості між людським капіталом, фінансовими ресурсами, інституційним середовищем, цифровою інфраструктурою, знанневою базою та підприємницькою активністю. Недостатній розвиток або дисбаланс хоча б одного з цих факторів обмежує здатність екосистеми до генерації та масштабування інновацій.

Обґрунтовано, що розвиток стартап-екосистеми забезпечується через сукупність взаємопов'язаних складових механізму, до яких належать інституційно-регуляторна, фінансово-інвестиційна, організаційно-інфраструктурна, освітньо-наукова, мережево-комунікаційна, ринково-інтеграційна та цифрово-технологічна складові. Їх узгоджена взаємодія формує сприятливе середовище для започаткування, підтримки та масштабування стартапів і визначає рівень стійкості та конкурентоспроможності екосистеми.

Тому подальший розвиток стартап-екосистеми України має спиратися на комплексний підхід, який поєднує вдосконалення інституційного середовища, розширення інструментів фінансування, розвиток стартап-освіти, підтримку технологічного підприємництва, інтеграцію науки і бізнесу та посилення міжнародної ринкової орієнтації українських стартапів.

Література:

1. Agrawal A. Demystifying the modalities of startup ecosystem: key value-drivers towards new venture sustainability. *Sustainable Futures*. 2025. Vol. 10. Art. 101384. URL: <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.101384>
2. Capizzi V., Tenca F., Valletta M. Startup Ecosystems. *The Palgrave Encyclopedia of Private Equity*. Cham : Springer International Publishing, 2023. P. 1–6. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-38738-9_51-1.
3. Fritsch M. Struggling with entrepreneurial ecosystems. *The Journal of Technology Transfer*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1007/s10961-025-10280-0>
4. Antoniuk D., Antoniuk K. Comparative analysis of startup ecosystems in the development models of Eastern European countries: experience for the post-war reconstruction of Ukraine. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2023. Vol. 2(24). P. 59–69. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-2/24-06>.
5. Лук'яненко І. Г., Сова Є. С. Українська стартап-екосистема як рушій економічної та стратегічної стійкості. *Бізнес Інформ*. 2024. № 5. С. 125–135. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-125-135>.
6. Хаустов М. М., Данько А. Т., Бондаренко Д. В., Юрченко О. К. Дослідження екосистем стартапів країн світу для забезпечення їх економічного зростання. *Бізнес Інформ*. 2022. № 8. С. 47–59. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-47-59>
7. Бурбело О. А., Ахромкін Є. М., Заблудська Д. В. Стартапи в бізнес-екосистемі: теоретичний та практичний аспекти. *Часопис економічних реформ*. 2022. № 1. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.32620/cher.2022.1.01>.
8. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Стратегічний розвиток стартапів в інноваційному середовищі. *Бізнес Інформ*. 2023. № 9. С. 325–330. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-325-330>.
9. Кифяк В. Сутність «екосистеми» як міждисциплінарної наукової категорії. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 3(43). С. 43–55. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-43-55](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-43-55)
10. The Global Startup Ecosystem Report 2025. *Startup Genome*. 2025. URL: <https://startupgenome.com/report/gser2025/introduction>.
11. Ukraine Startup Ecosystem – Rankings, Startups, and Insights. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine?page=1>.
12. Kyiv Startup Ecosystem – Rankings, Startups, and Insights. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/kyiv-ua?page=1>.
13. Lviv Startup Ecosystem – Rankings, Startups, and Insights. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/lviv-ua?page=1>.
14. Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025. *WIPO*. 2025. URL: <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2025/ua.pdf>.
15. Global Innovation Index 2025 at a glance. *WIPO*. 2025. URL: <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2025/en/gii-2025-at-a-glance.html>.

16. World Digital Competitiveness Ranking 2025. *IMD*. 2025. URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
17. Top Startups in Ukraine. *StartupBlink*. URL: <https://www.startupblink.com/top-startups/ukraine>.
18. Europe and Central Asia Economic Update, Spring 2025: Accelerating Growth through Entrepreneurship, Technology Adoption, and Innovation. *World Bank*. 2025. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099811402042677889/pdf/IDU-59466a92-dba2-4b4c-86a4-97aa879d220c.pdf>.
19. Innovation Rising: Lifting Central and Eastern Europe's Jobs and Growth Potential. *World Bank*. Washington, DC, 2026. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/b46f0fcc-472b-423a-9070-9770e8203d58/download>.
20. Methodology. The Global Startup Ecosystem Report 2025. *Startup Genome*. 2025. URL: <https://startupgenome.com/report/gser2025/methodology>.
21. Global Startup Ecosystem Ranking 2025 (Top 40). The Global Startup Ecosystem Report 2025. *Startup Genome*. 2025. URL: <https://startupgenome.com/report/gser2025/global-startup-ecosystem-ranking-2025-top-40>.

References:

1. Agrawal, A. (2025). Demystifying the modalities of startup ecosystem: Key value-drivers towards new venture sustainability. *Sustainable Futures*, 10, Article 101384. <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.101384>.
2. Capizzi, V., Tenca, F., & Valletta, M. (2023). Startup ecosystems. In *The Palgrave Encyclopedia of Private Equity* (pp. 1–6). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-38738-9_51-1.
3. Fritsch, M. (2025). Struggling with entrepreneurial ecosystems. *The Journal of Technology Transfer*. <https://doi.org/10.1007/s10961-025-10280-0>.
4. Antoniuk, D., & Antoniuk, K. (2023). Comparative analysis of startup ecosystems in the development models of Eastern European countries: Experience for the post-war reconstruction of Ukraine. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 2(24), 59–69. <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-2/24-06>.
5. Lukianenko, I. H., & Sova, E. S. (2024). Ukrainian startup ecosystem as a driver of economic and strategic resilience. *Biznes Inform*, 5, 125–135. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-5-125-135>.
6. Khaustov, M. M., Danko, A. T., Bondarenko, D. V., & Yurchenko, O. K. (2022). Research of startup ecosystems of countries for ensuring their economic growth. *Biznes Inform*, 8, 47–59. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-8-47-59>.
7. Burbelo, O. A., Akhromkin, E. M., & Zablodska, D. V. (2022). Startups in the business ecosystem: Theoretical and practical aspects. *Journal of Economic Reforms*, 1, 6–13. <https://doi.org/10.32620/cher.2022.1.01>.
8. Prokhorova, V. V., & Chobitok, V. I. (2023). Strategic development of startups in an innovative environment. *Biznes Inform*, 9, 325–330. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-9-325-330>.
9. Kyfiak, V. (2025). The essence of “ecosystem” as an interdisciplinary scientific category. *Problems and Prospects of Economics and Management*, 3(43), 43–55. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3\(43\)-43-55](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-3(43)-43-55).
10. Startup Genome. (2025). *The Global Startup Ecosystem Report 2025*. <https://startupgenome.com/report/gser2025/introduction>.
11. StartupBlink. (n.d.). Ukraine startup ecosystem – rankings, startups, and insights. <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine?page=1>.
12. StartupBlink. (n.d.). Kyiv startup ecosystem – rankings, startups, and insights. <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/kyiv-ua?page=1>. StartupBlink. (n.d.). Lviv startup ecosystem – rankings, startups, and insights. <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/lviv-ua?page=1>.
13. WIPO. (2025). Ukraine ranking in the Global Innovation Index 2025. <https://www.wipo.int/edocs/gii-ranking/2025/ua.pdf>.
14. WIPO. (2025). Global Innovation Index 2025 at a glance. <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2025/en/gii-2025-at-a-glance.html>.
15. IMD. (2025). World digital competitiveness ranking 2025. <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness-ranking/>
16. StartupBlink. (n.d.). Top startups in Ukraine. <https://www.startupblink.com/top-startups/ukraine>.
17. World Bank. (2025). Europe and Central Asia economic update, spring 2025: Accelerating growth through entrepreneurship, technology adoption, and innovation. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099811402042677889/pdf/IDU-59466a92-dba2-4b4c-86a4-97aa879d220c.pdf>.
18. World Bank. (2026). *Innovation rising: Lifting Central and Eastern Europe's jobs and growth potential*. Washington, DC. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstreams/b46f0fcc-472b-423a-9070-9770e8203d58/download>.
19. Startup Genome. (2025). Methodology. In *The Global Startup Ecosystem Report 2025*. <https://startupgenome.com/report/gser2025/methodology>.
20. Startup Genome. (2025). Global startup ecosystem ranking 2025 (Top 40). In *The Global Startup Ecosystem Report 2025*. <https://startupgenome.com/report/gser2025/global-startup-ecosystem-ranking-2025-top-40>.

